



Стална делегација Парламентарне скупштине
БиХ у Парламентарној скупштини Организације
за европску безбједност и сарадњу

Stalna delegacija Parlamentarne skupštine
BiH u Parlamentarnoj skupštini Organizacije
za evropsku sigurnost i saradnju /
Stalno izaslanstvo Parlamentarne skupštine
BiH u Parlamentarnoj skupštini Organizacije
za evropsku sigurnost i suradnju

PARLIAMENTARY ASSEMBLY OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
Delegation to the Parliamentary Assembly of the Organization for Security and Co-operation in Europe

Број/Број:01,02,03,03/11-05-1-95/12
Сарајево/Sarajevo: 17.5.2012.

IZVJEŠTAJ
S GODIŠNJE EKONOMSKE KONFERENCIJE PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
OSCE-a
" PODSTICANJE EKONOMSKE SARADNJE I STABILNOSTI U REGIONU OSCE-A "

Batumi, 12.-14. maj 2012.

Na poziv gruzijskog parlamenta, Ekonomska konferencija Parlamentarne skupštine OSCE-a održana je u Batumiju (Gruzija), od 12. do 14. maja 2012.

Više od 200 predstavnika iz 34 zemlje članice OSCE-a učestvovalo je na konferenciji fokusiranoj na podsticanje ekonomske saradnje, održivog razvoja i stabilnosti u regionu OSCE-a.

Diskusije koje su se mogle čuti odnosile su se na dobro upravljanje, energetska sigurnost i efikasnost, stvaranje transparentnog investicionog ambijenta, rješavanje sigurnosnih izazova kroz ekonomsku politiku, unapređenje transporta i razvoja turizma, te rast malih i srednjih preduzeća.

U uvodnom obraćanju predsjednik PSOSCE-a Petros Efthimiou (Grčka) pozvao je na novi Maršalov plan koji je, prema njegovom mišljenju, neophodan za rast, oporavak i socijalnu koheziju u Evropi.

"Restrikcije se ne mogu nastaviti u nedogled", rekao je Efthimiou. "Vrijeme je da mi kao parlamentarci vratimo sebi pravu ulogu, a to je neophodan parlamentarni nadzor i unapređenje debate o smanjenju potrošnje, koja ne samo da se odnosi na budžetske ispade u prošlosti već ograničava i naše investicije u budućnost."

Predsjednik Gruzije Mihail Sakašvili i predsjednik gruzijskog parlamenta David Bakradze obratili su se učesnicima Konferencije ističući transformacije njihove zemlje u posljednjih osam godina – posebno u iskorjenjivanju korupcije.

Govoreći o tome, oni su naglasili da najveći problem nije bio iskorjenjivanje korupcije, već promjena mentaliteta državnih službenika koje je bilo neophodno naučiti da ne ponižavaju sunarodnike već da služe svom narodu.

Sakašvili je rekao da je Batumi simbol promjene za Gruziju.

Goran Svilanović, koordinator OSCE-a za ekonomske i ekološke aktivnosti, istakao je da je irsko predsjedavanje OSCE-om fokusirano na dobro upravljanje kao osnovu za tekuće napore regiona za ostvarivanje transparentne i kooperativne poslovne prakse.

Predsjedavajući Ekonomske i ekološke komisije OSCE-a Eustathios Lozos obratio se na

konferenciji 12. maja, ukazujući na potrebu za većom političkom voljom za borbu protiv korupcije, organiziranog kriminala i ilegalnih migracija.

Učesnicima Ekonomske konferencije Parlamentarne skupštine OSCE-a , u okviru sesije „Izgradnja mira i povjerenja putem saradnje u ekonomskom i ekološkom sektoru“, obratio se i član Stalne delegacije Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini OSCE-a Mirza Kušljugić.

Govoreći o izazovima i mogućnostima za ekonomski oporavak zemalja regiona Zapadnog Balkana, nakon nedavne krize, on je istakao da se značajan negativni uticaj finansijske i ekonomske krize u 2008./2009. na ekonomiju BiH manifestira, između ostalog, u:

• smanjenju BNP i kreditnog rejtinga, te povećanju nezaposlenosti i budžetskih deficita. Uticaj krize na politički razvoj uticao je i na odgađanje provođenja strukturnih reformi, usporavanje integrativnih procesa s EU i povećanje političke nestabilnosti.

On je rekao da je BiH zbog strukturnih ekonomskih problema imala teškoća s reakcijom na krizu, što će vjerovatno rezultirati produženim oporavkom.

Slični problemi strukturno slabih ekonomija su prisutni i u susjednim zemljama Zapadnog Balkana, npr. u Srbiji i Hrvatskoj.

U prognozi Bečkog instituta za međunarodne ekonomske studije iz marta 2012. predviđeno je za period 2012.-2014. da će "zemlje Zapadnog Balkana, kao i zemlje južnog dijela EU, nastaviti da zaostaju u ekonomskom oporavku u začaranom krugu malog rasta, visokih kamatnih stopa i neodrživog zaduženja", što će rezultirati " povećanjem podjela između različitih evropskih regiona".

Govoreći o preporukama međunarodnih finansijskih institucija i EU za ekonomski oporavak Jugoistočne Evrope i Zapadnog Balkana, on je naveo:

- Baziranje ekonomskog oporavaka na novom modelu rasta baziranog na ponudi.
- Osnovne karakteristike ovog modela su oslanjanje na endogene faktore rasta radi povećanja konkurentnosti i kapaciteta produktivnosti.
- Podržavanje priliva kapitala radi jačanja ovih kapaciteta, posebno u izabranim prioritetnim sektorima: energetici, ekologiji, infrastrukturi i socio-ekonomskom razvoju.
 - Daljnju ekonomsku i finansijsku integraciju u EU.
 - Prihvatanje pravne tečevine EU, posebno u prioritetnim oblastima.

Predloženo je i da se elementi iz „Evropa 2020 – Strategija za pametan, održiv i inkluzivan rast“ uključe u programe ekonomskog oporavka.

Nezadovoljavajuća infrastruktura je identificirana kao značajno ograničenje za rast u zemljama Zapadnog Balkana. Njeno unapređenje je izdvojeno kao kritičan faktor rasta i predložene su sljedeće preporuke:

- Investicije u energetske sektor moraju za cilj imati dostizanje EU 20+20+20 ciljeva,
- Investicije u zaštitu okoliša treba da budu prioritet,
- Telekomunikacije i informacione tehnologije treba da budu unaprijeđene za bolju povezanost
- Regionalnu saradnju i integraciju tržišta treba unaprijediti.

Mirza Kušljugić istakao je da za sada Bosna i Hercegovina uspijeva da smanji troškove javnog sektora, premda ne na održivi nivo. Transformacija modela rasta pokazala se kao najteža preporuka za provođenje. On je iznio mišljenje da je jedan od ključnih razloga za to mala veličina i snaga ekonomije BiH uz preporuku da prevazilaženje problema malih ekonomija treba da se zasniva na regionalnoj saradnji i regionalnim integracijama.

On je rekao da je historija inicijativa regionalne saradnje na Zapadnom Balkanu bogata, navodeći Pakt stabilnosti, Vijeće za regionalnu saradnju, CEFTA i Energetsku zajednicu. Međutim, svim navedenim inicijativama nedostaje „vlasništvo“ svih regionalnih aktera: parlamenata, vlada, ekonomskih aktera i predstavnika civilnog društva. Da bi bili efikasni

procesu regionalne saradnje i integracija, moraju ih inicirati i razvijati regionalni akteri. Struktura slična modelu saradnje nordijskih zemalja preko Nordijskog vijeća može biti dobar primjer za zemlje Zapadnog Balkana.

Govoreći o regionalnoj saradnji, on je naglasio kako je ona neophodna u sektorima energetike i zaštite okoliša. On je još jednom naglasio značaj regionalne saradnje na Zapadnom Balkanu u sektoru proizvodnje električne energije iz hidropotencijala preko integralnog upravljanja međunarodnim riječnim bazenima. Samo koordiniranim planiranjem razvoja ovog resursa zemlje Zapadnog Balkana mogu da iskoriste preostali potencijal „zelene hidroenergije“, posebno na međunarodnim rijekama. Svoje izlaganje Kušljugić je zaključio nadom da će ovakav pristup značajno doprinijeti i daljnjoj izgradnji međusobnog povjerenja, a da OSCE odredi kakvu će ulogu imati u tom procesu.

U drugom dijelu konferencije učesnicima su se obratili: premijer Gruzije Nika Gilauri, zamjenik premijera Gruzije Giorgi Baramidze, ministar ekonomije i održivog razvoja Gruzije Vera Kobalia, Ketlin Ferrier, specijalni predstavnik za migracije PSOSCE-a, i Džordž Cereteli, zamjenik predsjednika gruzijskog parlamenta, kao i drugi govornici iz parlamenata, vlada, privatnog sektora, međunarodnih i nevladinih organizacija

Mirza Kušljugić se također obratio učesnicima i u okviru sesije „Energetska sigurnost i efikasnost: regionalni izazovi i perspektive“.

U svom govoru on je istakao da se često govori o međuzavisnosti ekonomskog razvoja i dobre uprave, sigurnosti i sigurnosti snabdijevanja energijom, ali rijetko o manje proučavanoj oblasti međuzavisnosti između „zelene transformacije“ energetskega sektora i prilike za postkrizni ekonomski oporavak zemalja u razvoju. Gosp. Kušljugić istakao je prilike za strukturnu ekonomsku transformaciju koju omogućava tranzicija prema niskokarbonskom (eng. low carbon) energetskega sektoru, realizirana politikama energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.

On je izrazio mišljenje da, za zemlje u razvoju, „zelena tranzicija“ prema *low carbon* energetskega sektoru i *low carbon* ekonomiji, ako se primijeni ispravno, predstavlja novu razvojnu priliku za prevazilaženje trenutne ekonomske krize. Ova radikalna transformacija od tradicionalnog prema *low carbon* energetskega sektoru, nazvana „Novi zeleni ugovor“ (eng. Green New Deal – *GND*) treba da se planira s ciljem realizacije višestrukih ciljeva koji se odnose na zaštitu okoliša, sigurnost snabdijevanja energijom, ekonomski razvoj i stvaranje novih radnih mjesta.

On je istakao kao izazov definiranje *GND* politike ne samo sa zadatkom da se realiziraju ekološki (npr. EU 20+20+20) i sigurnosni (npr. na osnovu Energetske povelje) ciljevi nego i da se podstakne ekonomski razvoj i posebno otvaranje novih radnih mjesta (npr. bazirano na EU Strategiji za održivi, pametni i inkluzivni rast).

GND strategije za zemlje u razvoju razlikuju se od sličnih strategija razvijenih zemalja. Osnovna razlika je zasnovana na posjedovanju tehnoloških znanja, a time i na razvoju povezanih industrija.

Proces „ozelenjavanja“ energetskega sektora BiH povezan je sa sličnim procesima u susjednim zemljama (Hrvatskoj, Srbiji i Crnoj Gori) kao i sa zemljama regiona Zapadnog Balkana i Jugoistočne Evrope.

Gopodin Kušljugić naglasio je da za male ekonomije *GND* u suštini može biti regionalni proces ekonomskog oporavka. Međuzavisnost energetskega sektora zemalja Zapadnog

Balkana mnogo je značajnija u okviru paradigme obnovljive energije nego u okviru konvencionalne energetske paradigme bazirane na korištenju ugljikohidrata: nafte, prirodnog plina i uglja.

Govoreći o energetske koridorima, posebno o budućim pravcima snabdijevanja plinom kroz region, on je pojasnio da se provođenje reformi u energetske sektoru u JIE koordinira na osnovu Sporazuma o Energetskoj zajednici (SEZ). Osnovni cilj SEZ je podrška transformaciji nacionalnih energetske sektora putem stvaranja jedinstvenog, regionalnog tržišta za mrežne energente.

U skladu s tim, on je iznio moguće elemente provođenje GND u BiH:

- Da bi GND doprinio ekonomskom oporavku on mora realizirati ciljeve ekonomskog razvoja i otvaranja radnih mjesta.
- Ciljevi ekonomskog oporavka za BiH mogu biti: 1. korištenje postojećih i budućih hidroenergetskih potencijala za balansiranje regionalnog elektroenergetskog sistema ili 2. značajno korištenje biomase za proizvodnju električne energije. Realizacija ovih ciljeva zahtijevati će transfer znanja iz razvijenih zemalja.
- Cilj otvaranje radnih mjesta može se realizirati: otvaranjem radnih mjesta za nižekvalificirane radnike (npr. u logistici biomase ili u građevinskim radovima primjene mjera energetske efikasnosti) kao i otvaranjem radnih mjesta za visokokvalificirane radnike (npr. u proizvodnji i održavanju tehnologija OIE). Dostizanje ovog cilja zahtijevati će transfer tehnologija iz razvijenih zemalja.
- GND će biti održiv ako će za njegovu realizaciju javnom i privatnom sektoru biti dostupna povoljna finansijska sredstva. Pošto su budžeti zemalja u razvoju ograničeni, finansijska podrška treba da se osigura korištenjem međunarodnog mehanizma sličnog CDM, od strane međunarodnih finansijskih institucija i putem bilateralnih programa s razvijenim zemljama.
- Učešće istraživačko-razvojnih institucija iz zemalja u razvoju u multilateralnim programima EU, kao što su FP7 i Horizont 2020, od suštinske je važnosti. U tom smislu bilo bi poželjno uspostavljanje odgovarajućeg posebnog programa.
- Pošto GND zahtijeva učešće šire populacije, aktivna uloga parlamenata je ključna, naročito u regionalnoj saradnji.

Govoreći o mogućoj ulozi OSCE-a, on je naveo:

- Iniciranje procesa saradnje s ciljem da budući koridori prirodnog plina kroz region ne rezultiraju zloupotrebom tržišne snage snabdjevača ili monopola tranzitnih zemalja.
- Razvoj okvira saradnje između razvijenih i zemalja u razvoju za planiranje i provođenje GND u zemljama u razvoju.
- Pokretanje kampanje lobiranja s ciljem definiranja modela finansiranja GND u zemljama u razvoju.

Svoje izlaganje gosp. Kušljugić završio je prijedlogom za formiranje *ad hoc* radne grupe sa zadatkom da razvije prijedloge modaliteta eventualnog angažmana OSCE-a.

SEKRETAR
STALNE DELEGACIJE
PSBiH U PSOSCE-u

Jelena Rajaković

Dostaviti:

- Kolegiju Predstavničkog doma
- Kolegiju Doma naroda
- Komisiji za vanjske poslove Predstavničkog doma
- Komisiji za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, saobraćaj i komunikacije Doma naroda
- Članovima Delegacije PSBiH u PSOSCE-a
- Sektoru za međunarodne odnose i protokol

Kopija: Ministarstvo vanjskih poslova BiH